

OSNOVNA ŠOLA
BRSTJE
CERKNICA

ŠALEHAR JURIJ:

Uvodna beseda.

V začetku šolskega leta 1959/60 so nam profesorji poverili nalogo, da izdamo redni letnik "Brstje" list cerkniške šole.

Vsi smo začeli z delom, pripravljali smo gradivo. Po precejšnjem trudu nekaterih učencev je list izšel. Pri delu nam je vse stranski pomagal prof. tov. Knez Konrad.

K izdelavi našega lista so prispevali tudi tovarna pohištva "Brest" Cerknica, OBLO Cerknica in SGP "Gradišče" Cerknica.

Želimo, da bi naš list vzbudil pri vseh zanimanje, kar bi nam bilo največje priznanje za naše delo. Obenem želimo, da bi ti začetki proze in poezije v našem "Brstju", vzbrstilo vsaj pri posamezniku še plodnejše in boljše ustvarjanje.

KOROŠEBO DANA:

Originalni odtis
KOROŠEBO DANA

Na partizanskem grobu.

"Mnogo je mnogo grobov" sem še majhna deklamirala in potem zopet pri odkritju spomenika: "Prečuden ovet je v grapi šrni". Ko bi vsaj res imeli vsi neznani grobovi partizanov kak ovet, potem bi jih lahko prepoznali, ali pa jih vsaj našli. Pa koliko jih je, ko ne bo nihče zvedel zanje. Koliko mater zaman prepotuje vse gozdove in vse pokrajine v brádkih urah brez ona. In koliko jih je v resnici, ki so iskale grobove svojih dragih, kateri so padli v boju. Koliko grenkih vzklikov: "Ko bi vsaj za grab vedela!" Manj grenke solze bi rosile gomilo, kakor rosijo zemljo, ker njega ni.

Zato na Dan mrtvih mislimo tudi na one, katerih grobovi niso venčani s ovetjem in zelenjem. Pač, morda je že mah presel, morda podlecsek tam ovete, a tudi morda ne. Če je v gozdu kje, mu je mogoče skala za spomenik. Če je na travniku, na gmajni tam le majhen griček se iz njega dviga...

Kdo more misliti, da tam na grob bi bil zdaj stopil, Saj vse molči, ne oglasi se. Le pesem svojo veter poje.

Zato na partizanski grob ponesem najlepšo svečico, najlepši ovet, najlepše misli svoje!

DRENİK MIRJAM:

Mamica mi je pripovedovala.

Mamica mi je pripovedovala, kako je bilo neko zimo med vojno, ko so prišli ponoči partizani. Bili so vsi premočeni in lačni. Okoli 50 jih je bilo. Hitro so se razporedili po hišah, po 10 in 10. Mamica in teta sta jim skuhalo koruzne žgance in mleko. Dobro sta zakurili, da so se posušili, ter odpočili. Ko se je začelo zjutraj daniti, so odšli.

Komaj so za njimi pospravile, so prišli domobranci in ju spraševali, kje so partizani. Mamica jim ni povedala, a jim obenem rekla: "Kadar vi spite, ne vidite, kdo hodi tod okrog. Tudi me nič ne vemo"!

HRBLAN LADICA:

Originalni odtis:
ŠEGA FRANO

Napad na Štampetov most pri Borovnici.

Bilo je jesenskega dne 15.10.1943. Deveta brigada in XIV. divizija sta bili namenjeni napasti Štampetov most pri Borovnici. Počakali so vlak, v katerem so bili Nemci. Most so podminirali. Napadli so tudi utrjene nemške bunkerje v bližini. Dobili so mnogo hrane in municije. Mnogo Nemcev je bilo takrat ranjenih. Tudi partizani niso ostali celi. Mnogo jih je bilo ranjenih, med njimi tudi moj očka!

ŽNIDARŠIČ IRENA:

Originalni odtis:
Šparemblek Jernej

Nočni doživljaj.

Oče mi je pripovedoval, kako so pri partizanih spali.
Imeli so velikega psa. V velikem hlevu so spali
partizani in konji. V sredini so kurili velik ogenj.
Na levi strani so ležali konji, na desni pa partizani.
Neko noč so prišli Nemci. Pes je začel lajati in
prebudil partizane. Zakurili so še večji ogenj.
Ko so Nemci vdrli v hlev so se ustrašili. Videli pa
vendar niso ničesar. Zažgali so hlev, partizani pa so
se rešili v gozdove.

LOGAR ALOJZ

Originalni odtis
PETRIČ - NEGRO

Moj prvi psiček Runo.

Neko pomlad sem dobil psička. Bil je lisasto-bel, majhne paame in zelo ljubko je gledal. Nanj sem bil zelo vesel in sklenil sem, da mu bo ime Runo. Za hišo sem mu postavil kočo, kjer bi prenočeval.

Bilo je deževno vreme, mrez je pritiskal, Runo pa je ležal v koči. Zelo ga je zeblo, zato je odšel v klet spat. Zjutraj sem mu nesel jest, a njega ni bilo v koči. Vse sem pregledal, le v klet nisem šel. Šel sem tudi k sosedu, v upanju, da je tam. Ni ga bilo. Pritekle so mi solze v oči, ker sem mislil, da ga ne bo več nazaj. Nazadnje sem pogledal še v klet, kjer sem ga našel. Bil je zvit v klobčič in spal je na vrečah.

Minevali so tedni in meseci. Prišla je jesen in z njo prvi sneg. Bil je majhen in v soncu se je hitro topil. Čez noč pa je zmrznil. Zjutraj me je mraz rezal v ušesa, ko sem šel k prijatelju Jožetu.

Tam je bil tudi Vojko. Runa sem pustil zunaj, da se je igral z Jožetovim Karijem. Mi smo se igrali igro Človek ne jezi se. Ko smo se naveličali, smo šli ven. Na cesti je ležal pes. Bil je moj Runo. Karo ga je žalostno vohal. Zajokal sem, saj mi je bil priljubljen na dno srca. Vojko in Jože sta ga prijela za zadnji nogi in ga odnesla na Sinjo gorico v neko luknjo. Karo ga je hodil vsak dan obiskovat, saj je bil vendar njegov brat.

Sklenil sem, da si bom dobil novega psička!

SKUK NADA:

Originalni odtis:
BOROVIĆ JOŽA

Marjanca.

Marjanca na oknu stoji
sinička na veji sedi
sinička, sinička, povej
kje sončece moje je zdej?

Marjanca ozri se v nebo
tam sončece tvoje bo vzšlo
z žarki ogrelo te bo
zvabilo na toplo zemljo!

ŽNIDARŠIČ MATILDA:

Doživljaj med počitnicami.

Šolskih počitnic za letos ni več
spet se odprla se šolska so vrata,
in pri teti bilo za res je lepo
gozd, njive, vrtovi in trata,
vse, vse bilo mi je všeč.
Trije tedni res kratki so bili
ko smo se po češnji plazili
s Slavkom ta smešni fantiček
pel je in letel brez perutniček.
Bili smo trije še s sestrčno
po ogradi se vedno podili
in nekega lepega dne
še mlado, rjavo lisičko
smo z grma prepodili.
Nič mi ni bilo dolgčas
vse to je res hitro minilo!!

Ali smo res vraževerni?

Pred par stoletji so v naših krajih ljudje verovali v čarovnice, zaradi tega, ker si niso znali razlagati naravnih pojavov. O tem znajo stari ljudje mnogo povedati. Tako sem tudi jaz slišal pripovedovati starega očeta resnično zgodbo, kako je hudič prinesel v mehu cekine.

Ta dogodek se je vršil pred kakimi sto leti. Tedanji naš sosed Kebetov Anton je bil velik šaljivec in pretepač. V jami v gozdu je delal tudi denar. Ta jama se še sedaj imenuje "Mrganov kevder". Rad je spravljaj ljudi v strah in zadrego.

Večkrat je k njemu zahajal tudi neki kovač iz Cerknice, kateri je vedno tožil, da nima denarja. Anton mu je takoj razložil na kakšen način bi lahko prišla do denarja. Tudi sam je bil namreč v stiski zanj.

Kovač mu je prinesel "čarovno knjigo", iz katere naj bi prosilec privabil hudiča z denarjem.

V knjigi je pisalo sledeče:

"Tisti, ki hoče dobiti od hudiča denar, mora na Pivki kupiti popolnoma črno kokoš. S to kokošjo mora iti na božični večer na križpotje polja Viševk. Tam si mora okoli sebe napraviti krog (ris). Na sredi risa naj zakuri ogenj nad njim pa na ražnju peči črno kokoš.

Medtem ko se kokoš peče, naj prosilec denarja na glas bral "čarovne bukve" in s tem branjem bo privabil hudiča.

Ta bo s seboj prinesel poln meh zlatnikov!"

V resnici pa je Kebetov Anton kovačevo praznoverstvo izrabil za šolo in strah kovača.

Med tem, ko je šel kovač po kokoš, se je Anton domenil z sovaščanom Ponikvarjem, da bo on igral "vlogo" hudiča. Napraviti si je moral lonec, v katerega je vrezal hudiču podoben obraz. V lonec naj bi bil pozneje nasul žerjavice in vanjo pihal, da bi izgledalo kakor da se hudič približuje risu.

Končno je napočil težko pričakovani božični večer, na katerega dan naj bi se izvršil ta dogodek.

Na Božič je po dogovoru prišel kovač k Antonu Kebetu.

Prinesel je tudi kokoš in čudodelne bukve. Potem sta opalužila kokoš ter odšla v Viševk na križpotje.

Tu sta zakurila ogenj in napravila okoli sebe z palico ris. Pri tem opraviu je začel Anton peči kokoš, kovač pa na glas brati čudodelne bukve.

Med tem ko sta opravljala vsak svoje delo se je začel približevati Ponikvar z loncem in žerjavico.

Prvi ga je zagledal Anton rekoč kovaču: "Glej, hudič že nese cekine!"

Kovač se prestraši in reče: "Anton, jaz tega ne bom prestal!"

Anton pristavi: "Ej, ti strahopetec. Kaj se vendar bojiš saj ti hudič ne more ničesar storiti, ker si v risu!"

Cez nekaj časa ko je bil hudič že čisto blizu zjavka kovač: "Veš Anton, jaz ne bom prestal!"

Anton dostavi: "Če nisi do sedaj bežal pa sedaj beži!"

Komaj je to izrekel je kovač že stekel po polju varavnost v Antonov hlev in se vanj močno zaprl, da na bi mogel hudič do njega.

Ko je Ponikvar-kateri je igral vlogo hudiča-prišel do Antona v ris je bila kokoš pečena. Namastila sta se z kovačevo kokošjo in jo potem mahnila vsak na svoj dom.

Anton je že kar slutil kam se je skril kovač.

Potrkal je na dur svojega hleva, a so bile močno zapahnjene. Poklical je ven kovača in mu dejal, da za njega hudič ni prinesel denarja, ker je prej zbežal. Kovač je odšel osramočen domov in ni nikoli več tožil da mu manjka denarja!

To je resnična zgodba katero mi je pravil moj stari oče, ki je vse te ljudi poznal.

JANEŽIČ ROMANA:

Originalni odtis:
TELIČ JANEZ

Talcam.

Mirno talei v hladni zemlji spijo
pozabili so na svojo domačijo
ker so bili ustreljeni
iz življenja pogubljeni!

ŽIDARŠIČ IRENA:

Požar na Gornjem Jezeru.

Ata mi je pripovedovalto resnično zgodbo.
Leta 1928 meseca avgusta je gorela vas na Gornjem Jezeru.
Sel je iz Loža proti Gornjemu Jezeru in preden je prišel do vasi je slišal veliko vpitja na pomoč. Ko je zagledal ogenj, je hitro tekel in reševal kar je mogel.
Neki gospodar je vpil, da ima v hiši še otroka. Nihče si ni upal v hišo. Ata pa se je ogrnil v mokro rjuho in šel v hišo. Vzel je otroka in denar. Ker pa se je ogenj med tem že zelo razširil, oče ni mogel ven. Z otrokom je nato skočil skozi okno na plahto, ki so jo držali gasilci. Ker je bil surnek močan so jo spustili na tla in ata je na cesti obležal brez zavesti. Odpeljali so ga v bolnišnico. Požara niso mogli omejiti.
Ko se je ata v bolnišnici prebudil se je zavedel, da ima še od gospodarja denar.
Za to junaško dejanje je dobil ata tudi nagrado.

TRAMPUŽ ZDENKA:

Oče pripoveduje
kako je kurirček Jurček rešil
ranjenega partizana.

Ko je bil Jurček star 14 let je odšel z očetom v partizane. Bila sta skupa j v četi. Nekoga dne je Jurčkov oče padel v hudi bitki z ustaši. Jurček je ostal brez očeta. -- --

Po tej izgubi je komandant čete dodelil Jurčka k kurirjem. Postal je partizanski kurir. Veselo je nosil pošto od Čabra na Hrvatskem pa do Karavljje pod Snežnikom. Nekoč se je truden vračal v Karavljjo, kjer se je nahajala kurirska javka. V gozdu zasliši streljanje. Takoj je razumel kaj se je zgodilo. Pod neko smreko je zagledal ranjenega partizana. Stekel je k njemu, strgal iz sebe srajco in mu obvezal rano. Pomagal mu je na noge in opirajoč pod pazduho ga vodil pa skriti gozdni stezi. Čeprav so bili sovražniki že prav blizu mu je pomagal. Bila sta že prav blizu partizanske vasice Gornje Jezero. Jurček izroči ranjenega tovariša vaški zaščiti; sam pa odhiti v svojo karavljjo. Ko se je vračal nazaj so ga ustrelili Nemci. Kurirji so za njim zelo žalovali.

DRA-GOLIČ JANEZ:

Cerknica.

Cerknica je stara vas,
še od takrat ko Turki bili so pri nas.
Turki morili vsepovsod
pa so tudi tod.

Še sedaj nam tabori stojijo,
četudi se Turkov ne bojimo.

Sedaj že tovarna nam stoji
stroj pri stroju že brni.

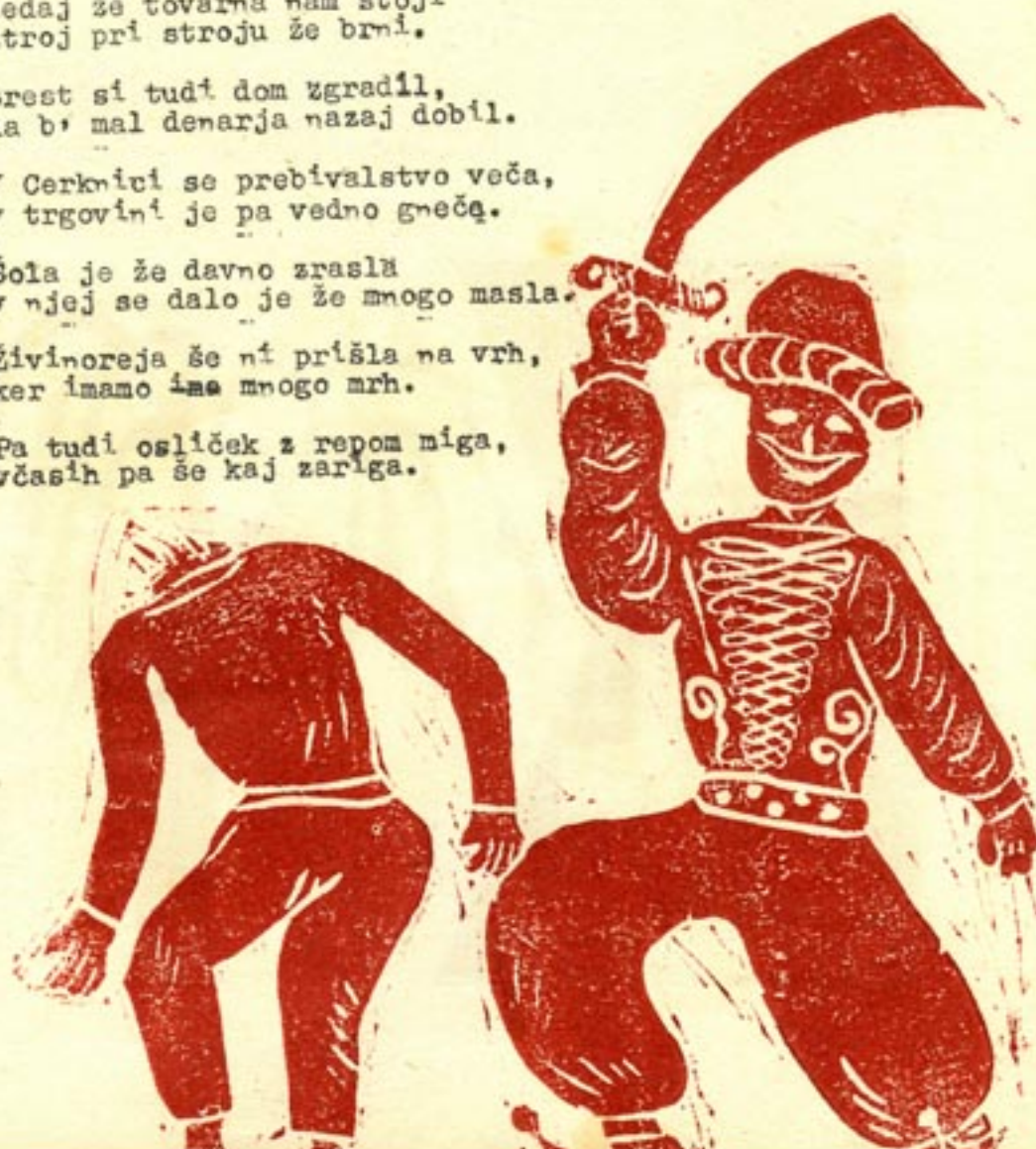
Brest si tudi dom zgradil,
da b' mal denarja nazaj dobil.

V Cerknici se prebivalstvo veča,
v trgovini je pa vedno gneča.

Šola je že davno zrasla
v njej se dalo je že mnogo masla.

Živinoreja še ni prišla na vrh,
ker imamo ima mnogo mrh.

Pa tudi osliček z repom miga,
včasih pa še kaj zariga.

JANEŽIČ ROMANA:

Smrt nar.heroja.Lovko Ludvika

Mama je vsak dan nosila na Rakek surovo maslo.
Nosila ga je k teti.
Ko je nekega dne zopet nesla, jo ustavi pod Skrajnikom
neki partizan. Hotel je vedeti, če je iz Cerknice. Mama
mu je pokazala takratno izkaznico. Ko jo je podpisal,
začne streljati iz Skrajnika. Mama je hitro bežala
proti Rakeku, partizan pa jo je ubral čez njive.
Nemci so streljali za partizanom.
Ko se je mama vračala, ji je neki deček povedal, da ko
je ona bežala, je iz neke hiše prišel narodni heroj
Lovko Ludvik. V glavo mu je priletela krogla. V krvi
je obležal na cesti. Odnesli so ga v njegovo rojstno
hišo.
Deček je vprašal mamo, če bo šla na pogreb. Mama je dejala
da bo šla.
Ludvikovim staršem je bilo hudo za hrabrim sinom.
Da pa ga v svojih srcih ne pozabimo, so mu v
Podskrajniku postavili spomenik!!

TURŠIČ AMICA:

Svatba petelina.

Se petelin z mlado putkico poročil
pa takoj za plot je skočil
in zapel je pesmico
pesmico o putki.

Putka kmalu mlade piške je imela
in takoj jim pesmico zapela
o življenju strašnem svojem
ko napadel jo pred nekaj dnevi
jo požrešni ptič.

Svatba bila je za vrtnim plotom
z vsem znanstvom in kokotom
To znanstvo in kokot,
poznal petelin od ondot.

Svadba trajala je dolgo
dolge tri noči nato pa še tri dni
na svadbi godba b'la je silna
in pijača in jedača to se ve
najboljše vrste je bilo.

Svadba se končala je z prep'rom
ker se stepla se dva svata
Napila sta pa se zato
ker vince b'lo je premočno.

JANEŽIČ ROMANA:

Sneg na poljanah.

Snežna odeja
spet je vsa bela
k nam prihitela
in je na oknih nam obsedela!

Polje poljane
livade prostrane
spet so odete, v snežne zamete

Ptička sivička
na drevju zamruje
in se snega nič kaj ne raduje!

Potok bo zmrznil, Jurček na led
zdaj pa drsalke
mu služijo spet.

Snežinka leti
snežinke za njo
kmalu odenejo našo zemljo!!

Mala Tinka pa pravi
kaj če mi sneg
saj je pripravljen na veliki beg,
ker pomlad je za vrati, na livadi in tratii!

JANEŽIČ ROMANA:

Originalni odtis:
Mekinda Joža

Dedek Mraz.

Vsako leto v našo vas
se pripelje
stari sivi
Dedek Mraz.

Z darili obdari nas
ki jih zbira celo leto
a ko pride zadnji čas
se pripelje spet med nas!!

JANEŽIČ ROMANA:

Tihi grobovi

V grobovih tihih
naši borci spe,
res so padli za svobodo
ker sovražnik kruto jih pretepal je!

V grapah skritih so grobovi
ki ne vemo mi za nje
padli tam so hrabri borci
za svobodo dali so življenje
in srce!!

Naši borci so trpeli,
toda morali so v grob,
ptički bodo jim veselo peli
in skakali z vej'ce spet na vej'co-hop!!

JANEŽIČ ROMANA=

Zima.

Zima skozi daljavo se razgrinja,
vsi se vesele,
ko sneg vsa polja že pregrinja,
otroci na sankke vsi hite.

Sneženi možjic
na hribu stoji
nima prav nič nožic
za nos mu pa le korenjček stoji!

Zima to je letni čas
ko prihaja Dedek Mraz
a na ramih poln koš nosi
a pred sabo pa bombone trosi!!

DRAGOLIČ JANEZ:

Ko vrabca smo ženili.

Ko vrabca smo ženili,
torto jedli, vino pili.

Kos pa je vince točil
komaj si je kljunček zmočil
se tako je opijanil,
da se ni več ganil

Ko so godci prileteli
so igrali in zapeli.

Gostje pa so zaplesali
vso jedačo potančali.

Vravec ni nič žejen bil
kar na stolu je sedel,
ženki rajši pesmico je pel.

Ona se grdo držala
vse imetje za ženitev dala.

JENC ANKA:

Mamica mi je pripovedovala.

Ko je mamica likala sem jo prosila, naj mi pove kako je bilo med vojno. Bilo je septembra meseca leta 1943. Bila je nedelja. Vsi so se odpravljali na miting. Ker pa je bilo izdano so Nemci že v zgodnjih jutranjih urah napadli Cerknico. Vse poti so bile zaprte, le pot v Begunje je bila prosta. V Cerknico je prišla Tomšičeva brigada. Odšla je na Slivnico. Ko so jih opazili Nemci so jih začeli napadati, partizani pa nazaj. Nemci so tedaj požgali Cerknico. Mamica je nehala pripovedovati in tudi z delom je bila pri kraju!!

S KUK NADA:

Originalni odtis:

USENIK ZOPIJA

Račka.

Račka v vodo zagazila,
da bi kaj za v kljun dobila.
Zdaj po vodi čofota
in z valovi se igra.

Racmar ji nasprot' priplava:
"Račka-kaj ti tukaj sama,
Skupaj bova plavala-
ribicam nagajala!!

